Vraag/perspectief	Antwoorden juni 2021	Antwoord september 2021	Opmerking
Verschil t.o.v. situatie juni 2021			
Wat is er veranderd voor Sloterdijk I ten opzichte van de eerdere congestiemelding van Liander op 24 juni 2021?	nvt	Er wordt nu ook congestie afgekondigd voor het station Westzaanstraat. Dat betekent dat nieuwe ontwikkelingen in de Spaarndammerbuurt en de Oude Houthaven, Houthaven, Entreegebied Gulden Winckel, Foodcenter en Sloterdijk 1 Zuid (wordt ook deels gevoed uit Westhaven) onder druk kunnen komen te staan. Wanneer congestie wordt afgekondigd betekent dit dat er geen ruimte meer is voor nieuwe ontwikkelingen met een grootverbuik aansluiting die nog geen aanvraag hebben ingediend bij Liander. Dit gaat dan om ontwikkelingen zoals datacenters, bedrijven, kantoren, scholen, horeca, supermarkten, etc. Dit geldt ook voor bestaande klanten die binnen hun bestaande grootverbruik aansluiting willen uitbreiden. Voor kleinverbruik zoals woningen en kleine winkels en kantoren, geldt dat er nog wel vermogen beschikbaar is.	
Gevolgen ontwikkelprogramma Sloterdijk I Zuid			
Wat betekent het voor de **woningbouwontwikkeling** in SL1? Op welke manier kan de congestie belemmerend werken?	Nieuwe ontwikkelingen vanuit de gebiedsontwikkeling in het Sloterdijk gebied worden vooral aangesloten op station Basisweg en/of Westzaanstraat. Nieuwe grootverbruikers die nog niet in beeld zijn vanuit de gebiedsontwikkeling beoordeeld per individueel geval waar en hoe deze klanten aangesloten kunnen worden.		
Wat betekent het voor de nieuwbouw ontwikkeling van **bedrijfs- en kantoorruimten** in Sloterdijk I? Op welke manier kan de congestie belemmerend werken?	Nieuwe ontwikkelingen vanuit de gebiedsontwikkeling in het Sloterdijk gebied worden vooral aangesloten op station Basisweg en/of Westzaanstraat. Nieuwe grootverbruikers die nog niet in beeld zijn vanuit de gebiedsontwikkeling beoordeeld per individueel geval waar en hoe deze klanten aangesloten kunnen worden.		
Wat betekent het voor de **nieuwe voorzieningen,** zoals supermarkten en scholen in Sloterdijk I? Op welke manier kan de congestie belemmerend werken?	Nieuwe ontwikkelingen vanuit de gebiedsontwikkeling in het Sloterdijk gebied worden vooral aangesloten op station Basisweg en/of Westzaanstraat. Nieuwe grootverbruikers die nog niet in beeld zijn vanuit de gebiedsontwikkeling beoordeeld per individueel geval waar en hoe deze klanten aangesloten kunnen worden.		
Is het mogelijk om het totale nu al *bestaande* vermogen voor bedrijven binnen het transformatiegebied Sloterdijk I Zuid gereserveerd te houden voor bestaande en evt. nieuwe bedrijven in Sloterdijk I Zuid, zodat de gebiedsontwikkeling er zo min mogelijk hinder van zal ondervinden?	nvt		
Blijft het vermogen voor bestaande bedrijven in Sloterdijk I Zuid beschikbaar als ze herontwikkelen/verhuizen *binnen* Sloterdijk I als gevolg van de transformatie?	nvt		
Blijft het vermogen voor bestaande bedrijven in Sloterdijk I Zuid beschikbaar als ze herontwikkelen/verhuizen buiten Sloterdijk I Zuid, maar binnen het voedingsgebied?	nvt		
Stel dat een bedrijf uit Sloterdijk I moet/wil verhuizen naar een ander bedrijventerrein in Amsterdam. Op welke bedrijventerreinen in Amsterdam kan dat bedrijf dan terecht zonder hinder van de congestie te ondervinden?	nvt		
Zijn voorzieningen die al expliciet benoemd zijn in het investeringsbesluit, zoals twee bredescholen, supermarkten, bakker, kapper, kinderdagverblijf, gecombineerde zorg/welzijnsvoorziening (inclusief jeugd), kunst en cultuur (bijvoorbeeld een bibliotheek), crisisopvang en een passantenpension al wel gereserveerd qua energie?	Het klopt dat Liander het programma van SIZ heeft opgenomen in haar capaciteitsberekeningen. Echter is daar uitgekomen dat niet alles op het bestaande netwerk aangesloten kan worden. Een vrij groot deel zal aangesloten moeten worden op het nieuw te realiseren onderstation (vlak bij de onderdoorgang Contactweg).Tot die tijd heeft Liander een paar mogelijkheden op vanuit onderstation Basisweg meer vermogen in het gebied te krijgen. Blok II N en Blok I N zullen op die nieuwe verbinding aangesloten worden. Dan zit er vermoedelijk nog ruimte om ook Blok VI midden en misschien een deel van Blok IV aan te sluiten.Dat is nog niet helemaal duidelijk om 1) Blok VI M lijkt op een ander onderstations aangesloten te zijn en 2) de vermogens van de huidige aansluitingen (die vrijkomen bij transformatie) waren/zijn nog niet goed in beeld. Liander geeft aan dat vanaf 2023-2024 mogelijk nog meer vermogen naar het gebied gebracht kan worden. Dat zou dan gebruikt kunnen worden voor Blok III. Zo gedetailleerd is het echter nog niet onderzocht. Daarna is voeding uit het nieuwe onderstation nodig (vroegst mogelijke moment lijkt 2027 te zijn). Met andere woorden is het nu niet mogelijk een exact omslag punt te bepalen. Het wordt spannend. De investeringsnota met daarin de geplande bedrijven en voorzieningen zijn door Liander integraal overgenomen in hun capaciteitsberekeningen. Er kunnen altijd extra capaciteitsvragen komen (nieuwe bedrijven of uitbereidingen). Dan wordt per klant gekeken hoe en waar zij worden aangesloten. Lliander geeft aan dat Blok VI wordt gevoed door ander onderstation.		
Gevolgen per blok			
Zijn de blokken I Noord, II Noord en blok IV (incl bestaande bedrijven en kantoren in het gebied) afgedekt door het huidige netwerk? Dat zijn de blokken die gerealiseerd gaan worden voordat we een uitbreiding van het netwerk kunnen verwachten. Let ook op supermarkten, scholen, all electric oplossing voor warmte, aansluitingen voor elektrische auto's etc.	Het klopt dat Liander het programma van SIZ heeft opgenomen in haar capaciteitsberekeningen. Echter is daar uitgekomen dat niet alles op het bestaande netwerk aangesloten kan worden. Een vrij groot deel zal aangesloten moeten worden op het nieuw te realiseren onderstation (vlak bij de onderdoorgang Contactweg).Tot die tijd heeft Liander een paar mogelijkheden op vanuit onderstation Basisweg meer vermogen in het gebied te krijgen. Blok II N en Blok I N zullen op die nieuwe verbinding aangesloten worden. Dan zit er vermoedelijk nog ruimte om ook Blok VI midden en misschien een deel van Blok IV aan te sluiten.Dat is nog niet helemaal duidelijk om 1) Blok VI M lijkt op een ander onderstations aangesloten te zijn en 2) de vermogens van de huidige aansluitingen (die vrijkomen bij transformatie) waren/zijn nog niet goed in beeld. Liander geeft aan dat vanaf 2023-2024 mogelijk nog meer vermogen naar het gebied gebracht kan worden. Dat zou dan gebruikt kunnen worden voor Blok III. Zo gedetailleerd is het echter nog niet onderzocht. Daarna is voeding uit het nieuwe onderstation nodig (vroegst mogelijke moment lijkt 2027 te zijn). Met andere woorden is het nu niet mogelijk een exact omslag punt te bepalen. Het wordt spannend. De investeringsnota met daarin de geplande bedrijven en voorzieningen zijn door Liander integraal overgenomen in hun capaciteitsberekeningen. Er kunnen altijd extra capaciteitsvragen komen (nieuwe bedrijven of uitbereidingen). Dan wordt per klant gekeken hoe en waar zij worden aangesloten. Lliander geeft aan dat Blok VI wordt gevoed door ander onderstation.		
Blok III is een potentiële ontwikkeling die op het grensvlak van wel/niet gereedzijnde netwerk uitbreiding gerealiseerd kan gaan worden. Is dat ook nog gedekt binnen het huidige netwerk?	Het klopt dat Liander het programma van SIZ heeft opgenomen in haar capaciteitsberekeningen. Echter is daar uitgekomen dat niet alles op het bestaande netwerk aangesloten kan worden. Een vrij groot deel zal aangesloten moeten worden op het nieuw te realiseren onderstation (vlak bij de onderdoorgang Contactweg).Tot die tijd heeft Liander een paar mogelijkheden op vanuit onderstation Basisweg meer vermogen in het gebied te krijgen. Blok II N en Blok I N zullen op die nieuwe verbinding aangesloten worden. Dan zit er vermoedelijk nog ruimte om ook Blok VI midden en misschien een deel van Blok IV aan te sluiten.Dat is nog niet helemaal duidelijk om 1) Blok VI M lijkt op een ander onderstations aangesloten te zijn en 2) de vermogens van de huidige aansluitingen (die vrijkomen bij transformatie) waren/zijn nog niet goed in beeld. Liander geeft aan dat vanaf 2023-2024 mogelijk nog meer vermogen naar het gebied gebracht kan worden. Dat zou dan gebruikt kunnen worden voor Blok III. Zo gedetailleerd is het echter nog niet onderzocht. Daarna is voeding uit het nieuwe onderstation nodig (vroegst mogelijke moment lijkt 2027 te zijn). Met andere woorden is het nu niet mogelijk een exact omslag punt te bepalen. Het wordt spannend. De investeringsnota met daarin de geplande bedrijven en voorzieningen zijn door Liander integraal overgenomen in hun capaciteitsberekeningen. Er kunnen altijd extra capaciteitsvragen komen (nieuwe bedrijven of uitbereidingen). Dan wordt per klant gekeken hoe en waar zij worden aangesloten. Lliander geeft aan dat Blok VI wordt gevoed door ander onderstation.		
Alle overige blokontwikkelingen worden grofweg pas na 2026 verwacht (behalve uiteraard de huidige bedrijven). Waar ligt wat betreft het huidige netwerk het omslagpunt waarbij nieuwe ontwikkelingen in Sloterdijk I Zuid niet kunnen worden aangesloten?			
Hoe wordt de congestie opgelost?			
Hoe wordt de congestie opgelost?		Er worden nieuwe onderstations bijgebouwd: één in de Nieuwpoortstraat en een onderstation Havenstad. Die staan er niet van vandaag op morgen. De (voorlopige planning hiervan is realisatie in 2027). In de tussentijd worden er waar mogelijk noodoplossingen voor de korte termijn ingezet.	
Waar komen de nieuwe onderstations? Wanneer?	Vwb het nieuwe onderstation "Havenstad Zuid" gaat het om een nieuw 106MVA Liander onderstation, én een nieuw 150kV TenneT onderstation. Bij het Liander OS is gedacht aan de Contactweg in de "Alfadriehoek bij Hemspoor), en het TenneT OS is gedacht aan de Nieuw Hemweg in het oor van de nieuwe oostelijke A10-aansluiting S101. De realisatie vraagt afstemming met de vernieuwing van de S101, en de ingebruikname kan pas plaatsvinden nadat de nieuwe TenneT GIS onderstations aan de Hemweg ten westen van de A10 zijn gerealiseerd. Naar verwachting kunnen deze nieuwe onderstations "Havenstad Zuid" op zijn vroegst in 2027 in gebruik genomen worden.		
Wat gebeurt er om dit op te lossen op de **korte termijn**?	Gemeente dringt er bij Liander op aan om haast te maken met oplossingen voor de korte termijn. Liander zal per gebied een caseteam inrichten die onderzoekt welke oplossingen kunnen worden ingezet. In deze caseteams zullen ook verschillende gemeentelijke organisatieonderdelen deelnemen. Er zijn diverse oplossingsrichtingen denkbaar zoals: ☐ Versneld uitvoeren van planvorming en realisatie van uitbreiden en verzwaring van het lokale netwerk. ☐ Tijdelijke maatregelen zoals tijdelijke transformatoren. ☐ Congestiemanagement (vraag en aanbod in balans brengen onder andere door afspraken te maken met klanten die momenteel (nog) niet alle capaciteit van hun contract gebruiken). ☐ Gesprekken met grootverbruikers waarbij wordt gevraagd of zij hun vraag naar elektriciteit meer in lijn kunnen brengen met het aanbod bijvoorbeeld door minder elektriciteit te gebruiken, op andere tijdstippen van de dag elektriciteit te gebruiken of zelf elektriciteit lokaal op te wekken. ☐ Eventuele andere onconventionele oplossingen die onder andere kunnen voortkomen uit de marktconsultatie die onlangs is afgerond.		
Wat is het **principe van toewijzing** in tijden van schaarste? Krijgen de in het programma geplande bedrijven en voorzieningen die zijn voorzien in de capaciteitsberekeningen van Liander voorrang ten opzichte van nieuwe/nog niet bekende/geplande capaciteitsvragen? Of is het 'Wie het eerst komt, die het eerst maalt?'			
Wat wordt er verder nog gedaan in het kader van **vraag- en aanbodsturing**?	We roepen het Rijk op meer mogelijkheden te organiseren voor vraag- en aanbodsturing. Door bijvoorbeeld een (tijdelijke) batterij te plaatsen of het elektriciteitsverbruik zo te managen dat dit m.n. in de daluren plaatsvindt. Hiervoor bestaan allerlei oplossingen die ook binnen de energiesystemen van de SLoterdijken kunnen worden toegepast.		
Energie, milieu en duurzaamheid			
Heeft het nieuw te bouwen station invloed op eventuele (milieu-)contouren in Sloterdijk I (Zuid)? Wat betekent dit voor de gebiedsontwikkeling?	Er dient voldaan te worden aan de milieunormering vwb geluidhinder en elektromagnetische straling (waarbij Amstedam het voorzorgsprincipe hanteert). Dit betekent -kort door de bocht- dat woningbouw op een afstand van minder dan 25 meter ongewenst is. Gelet of de voorlopige voorkeurslocaties voor het nieuwe Liander en TenneT onderstation, is dit voor de ontwikkeling van Sloterdijk I geen item		
Wat betekent de congestie voor toekomstige projecten kabels/leidingen, zoals de nieuw aan te leggen kabels en leidingen die gepland staan op de Kabelweg?	Voor het Sloterdijk Centrum gebied is een meer-jaren netuitbreiding in realisatie met meerdere dikke MS-kabels (630AL) naar 3 nieuwe middenspanningruimtes in het gebied, van waaruit weer kabels worden gelegd die gekoppeld worden aan het bestaande MS-net. Voor het Sloterdijk I Zuid gebied wordt momenteel vooral gebruik gemaakt van bestaande MS-kabels en is een grootschalig verzwaring ontwerp nog in ontwikkeling. Dit is mede afhankelijk van de planning van nieuwe stations in de buurt van dat gebied (zoals Nieuwpoortstraat)		
Wat voor invloed heeft de congestie op hoe we in Sloterdijk I om willen/moeten gaan met energievoorziening, energie-systemen en energie-opwekking van nog te bouwen blokken?	Nieuwe ontwikkelingen vanuit de gebiedsontwikkeling in het Sloterdijk gebied worden vooral aangesloten op station Basisweg en/of Westzaanstraat. Nieuwe grootverbruikers die nog niet in beeld zijn vanuit de gebiedsontwikkeling beoordeeld per individueel geval waar en hoe deze klanten aangesloten kunnen worden.		
In hoeverre heeft de congestie invloed op de duurzaamheidsambitie van de gebiedsontwikkeling in Sloterdijk I?	Nieuwe ontwikkelingen vanuit de gebiedsontwikkeling in het Sloterdijk gebied worden vooral aangesloten op station Basisweg en/of Westzaanstraat. Nieuwe grootverbruikers die nog niet in beeld zijn vanuit de gebiedsontwikkeling beoordeeld per individueel geval waar en hoe deze klanten aangesloten kunnen worden.		
Contactpersonen bij vragen			
Bij wie kunnen eigenaren, ontwikkelaars, ondernemers en andere stakeholders uit het gebied Sloterdijk I Zuid terecht als ze vragen hebben over hun ontwikkelplannen in relatie tot de congestie?			

kernboodschap 24 juni

Beste relatie,

Vandaag, donderdag 24 juni, kondigde netbeheerder Liander aan dat in Buiksloterham/Overhoeks in Amsterdam vanwege sterk toegenomen vraag de maximale capaciteit is bereikt voor het leveren van elektriciteit. In het Westelijk Havengebied is waarschijnlijk op korte termijn de maximale capaciteit bereikt. In deze mail leg ik wat dit betekent en wat er aan wordt gedaan.

Oorzaak
In Amsterdam gaat het om de gebieden Buiksloterham/Overhoeks en een deel van het Westelijk Havengebied waar de snel toegenomen vraag van nieuwe en bestaande bedrijven, woningbouw en elektrificatie van de samenleving zoals toenemend gebruik van elektrisch vervoer tot een grotere vraag naar elektriciteit heeft geleid. Het netwerk is niet snel genoeg uitgebreid om in deze toenemende vraag te voorzien. Dit betekent dat Liander nu geen capaciteit kan leveren aan nieuwe grootverbruikers van elektriciteit die zich hier willen vestigen. Voor de geplande woningbouw in Buiksloterham/Overhoeks heeft Liander capaciteit gereserveerd. Die kan dus doorgang vinden. Ook voor consumenten en ondernemers die al een contract met Liander hebben, heeft de nu ontstane situatie geen gevolgen. Een grootverbruiker kan voor tussen de 30 tot wel 100 megawatt beslag leggen op het elektriciteitsnet. Dat komt neer op tussen de 10.000 tot 50.000 huishoudens.

Maatregelen door Liander
In Amsterdam heeft Liander voor beide gebieden inmiddels netuitbreidingen in gang gezet om de capaciteitsknelpunten definitief op te lossen. Dit duurt echter enkele jaren. Liander verwacht in het eerste kwartaal van 2023 de benodigde uitbreiding van Buiksloterham/Overhoeks afgerond te hebben. Voor het deel van het Westelijk Havengebied wordt nog onderzocht of zogenaamd ‘congestiemanagement’ in de tussentijd bijdraagt aan het oplossen van het knelpunt. Congestiemanagement is het zorgen voor technische oplossingen die bijdragen aan het beter op elkaar aan laten sluiten van vraag en aanbod van elektriciteit. Bijvoorbeeld door met grootverbruikers afspraken te maken om tijdens de piektijden hun afname terug te brengen. Ook wordt nader onderzoek gedaan of partijen in het gebied hun vermogensvraag naar beneden kunnen brengen om zo meer ruimte te maken voor andere gebruikers op het elektriciteitsnetwerk.

Oproep aan het Rijk
We staan als stad voor enorme opgaven. We moeten complete, nieuwe wijken bouwen met naast woningen óók scholen, winkels, kantoren en bedrijfsruimtes. En we moeten een ingrijpende energietransitie vormgeven. Beiden vragen veel van ons elektriciteitsnet. De knelpunten die nu in Amsterdam ontstaan, dreigen ook te ontstaan op andere plekken in Nederland. Dat vraag om actie op nationaal niveau.

Onze wethouder Marieke van Doorninck (Ruimtelijke Ontwikkeling en Duurzaamheid) doet daarom de volgende oproep aan het Rijk:

“Amsterdam doet een dringend beroep op het kabinet om meer financiële middelen waarmee netbeheerders het elektriciteitsnet op tijd kunnen uitbreiden, zodat een herhaling van de situatie zoals die nu is ontstaan voorkomen kan worden. Maar we moeten er ook voor zorgen dat netbeheerders meer regie en sturingsmogelijkheden in handen krijgen om energiebesparing bij grootverbruikers van stroom af te dwingen. Het huidige systeem waarbij netbeheerders iedereen moeten aansluiten die zich meldt, ongeacht hun verbruik, is niet langer houdbaar.”

Nieuwe bouwinitiatieven
Wanneer grootzakelijke klanten en ontwikkelende partijen nieuwe bouwinitiatieven willen starten, is het verstandig om zo vroeg mogelijk in gesprek te gaan met Liander. Zo krijgen zij sneller zicht op ontwikkelingen waar zij hun netwerk voor moeten uitbreiden. De komende tijd maken we vanuit het samenwerkingsprogramma EVA per gebied inzichtelijk wat er nodig is om het elektriciteitsnet op tijd uit te breiden en hoe dat kan worden gerealiseerd. Zodra dit is afgerond informeren wij jullie hierover.

De komende tijd houden wij jullie geregeld op de hoogte van deze ontwikkelingen.

Met vriendelijke groet,

kernboodschap 16 september

Concept aanvullende kernboodschap Sloterdijk I

versie 9 september:

Wij zien dat de congestie belemmerend kan werken voor de planning en uitvoering van de gebiedsontwikkeling in Sloterdijk 1:

Voor Sloterdijk 1 Zuid geldt vooralsnog dat ontwikkelingen een transportbeperking krijgen opgelegd wanneer zij aan de volgende voorwaarden voldoen:

1. Het betreffen ontwikkelingen die d.m.v. een grootverbruikaansluiting (>3*80 Ampere) een aanvraag doen voor transport, of voornemens zijn dit te doen
2. De ontwikkelingen worden aangesloten vanuit station Westzaanstraat en vallen in het 'voedingsgebied'
3. Het gaat om ontwikkelen die in de congestieperiode hun aangevraagd transport in gebruik willen nemen: vóór 2027.
4. Afhankelijk van hun individuele profiel krijgen deze klanten (al dan niet) een transportbeperking opgelegd.

In vrijwel iedere blokontwikkeling is programma opgenomen dat naar alle waarschijnlijkheid voldoet aan bovenstaande voorwaarden.

Wij vinden dat de ondernemers en eigenaren die meegaan in de herontwikkeling van het gebied geen hinder mogen ondervinden van de aangekondigde congesti

Wij gaan ons er keihard voor maken bij Liander dat de leveringszekerheid er voor de huidige ondernemers en eigenaren in het gebied blijft.

- *we zijn aan het uitzoeken of/hoe dit mogelijk gemaakt kan worden.*
- *we zijn ook in gesprek met Liander over tijdelijke en definitieve oplossingsmogelijkheden en maatregelen die zij kunnen treffen.*

We houden u op de hoogte van de voortgang.

Concept aanvullende kernboodschap Foodhallen

versie 13 september:
Liander heeft bevestigd dat de bestaande bedrijven op het FCA die meegaan in de herontwikkeling geen hinder zullen ondervinden van de congestie.
Dit geldt ook voor de Markthal: deze is aangesloten op een ander onderstation.

versie 9 september:
Kernboodschap MK - Foodcenter

- *Wij zien ook dat de congestie belemmerend kan werken voor de planning en uitvoering van de gebiedsontwikkeling van het Foodcenter*
- *Wij vinden dat de huidige ondernemers die meegaan in de herontwikkeling niet de dupe mogen zijn van de aangekondigde congestie*
- *Wij gaan ons er keihard voor maken bij Liander dat de leveringszekerheid er voor deze ondernemers blijft. Op dit moment:*
    - *zoeken we uit uit of/hoe dit juridisch mogelijk gemaakt kan worden.*
    - *zijn we al in gesprek met het Marktkwartier en met Liander over tijdelijke en definitieve oplossingsmogelijkheden en maatregelen die zij kunnen treffen.*
- *We houden u op de hoogte van de voortgang.*